

Информация за финансиране на проект

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.
Основна научна област:
Химически науки
№ на договор:
H49-6
Начална дата на проекта и срок на договора:
17.11.2020 г. 36 месеца
Заглавие на проекта:
Изследване на нови хибридни модифицирани калциево-фосфатни системи с повишена биоминерализационна активност
Базова организация:
СУ „Св. Климент Охридски“
Партньорски организации:
Институт по обща и неорганична химия, Българска академия на науките Институт по органична химия с Център по фитохимия, Българска академия на науките
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
доц. д-р Елена Василева
Общ размер на договореното финансиране:
170000 лева

Резюме на проекта:

Хибридни материали са дву- или многокомпонентни нанометрични системи, които проявяват свойства, различни от тези на съставлящите ги компоненти. Разработването на хибридни калциево-фосфатни системи с повишен биоминерализационен потенциал е особено актуално поради възможността тези системи да помогнат решаването на един широко съществуващ практически проблем, а именно неинвазивното лечение на кариес. Зъбният кариес е най-често срещаното хронично инфекциозно заболяване, което засяга както деца, така и възрастни. Неговото лечение натоварва финансово здравната система и пациентите, но също така причинява дискомфорт, болка и страх у голям брой пациенти. Ненавременното му лечение освен зъбобол предизвиква намесата на инвазивни методи за лечение и може да доведе до загуба на зъб. Ето защо, необходимостта от намирането на нови и успешни начини за реминерализация на кариеси в ранен етап на появата им е основна цел на съвременната дентална медицина.

Основна цел на проекта е осъществяването на фундаментално научно изследване върху синтез, охарактеризиране и биоминерализационна активност в моделна биомиметична среда на нови хибридни модифицирани калциево-фосфатни системи. Тези системи ще бъдат получени чрез използването на различни по функционалност и структура органични компоненти (в това число аминокиселини, катионни, анионни и цвитерйонни повърхностно-активни вещества и полимери), в чието присъствие ще бъдат отлагани калциеви фосфати или които ще бъдат смесвани с предварително получени калциеви фосфати с дефиниран фазов състав. Очакваният резултат от проекта е извеждане на ясна връзка между функционалността и структурата на използваните модификатори (органичната компонента) и биоминерализационната способност на получените хибридни материали.

За постигането на тази цел, проектът предвижда детайлни изследвания върху синтеза и охарактеризирането на хибридни модифицирани калциево-фосфатни системи, както и поотделно на техните органични и неорганични съставни компоненти. Синтезът на неорганичната калциево-фосфатна компонента ще се извършва при широко вариране на състава на реакционната среда и на условията за протичане на процесите, осигуряващи получаването на разнообразни по състав, морфология, структура и свойства модифицирани и функционализирани калциеви фосфати. От друга страна, ще бъдат синтезирани и охарактеризирани анионни и цвитерйонни и полимери под формата както на линейни макромолекули, така и на микро/наногелове. Новите хибридни калциево-фосфатни системи ще се получават както при *in situ* отлагане на калциевите фосфати в присъствие на органична компонента (аминокиселини, ПАВ, полимери), така и чрез диспергиране на предварително получените калциеви фосфати в органичната матрица. С прилагането на кинетични модели ще бъде изследвано поведението и минерализационния потенциал в моделни биомиметични системи (изкуствена подложка и моделни лезии на кариес) на така получените хибридни материали, следвайки изцяло биомиметичния подход, т.е. начина по който в природата протичат процесите на минерализация на твърди тъкани. В резултат на тези изследвания ще бъдат установени редица закономерности върху връзката *синтез – състав – функционалност – морфология – структура – фазовогранични промени – минерализационен потенциал*.

Проектното предложение е ориентирано към провеждането на фундаментални научни изследвания, при които ще бъдат получени нови научни данни, които в бъдеще биха могли да се използват при решаване на такъв важен и широко разпространен проблем като лечението на зъбен кариес, използвайки методите на неинвазивната дентална медицина.

Членове на научния колектив

Организации/участници ¹	Бележка ²
Базова организация:	
Факултет по химия и фармация, СУ „Св. Климент Охридски“ (ФХФ-СУ)	
Ръководител на научния колектив	
1. доц. д-р Елена Василева (ФХФ-СУ)	учен
Участници:	
2. гл. ас. д-р Марин Симеонов (ФХФ-СУ)	постдокторант
3. ас. Констанс Русева (ФХФ-СУ)	постдокторант
4. докторант Деница Николова (ФХФ-СУ)	докторант
5. проф. д-р Радосвета Василева, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – София (ФДМ-МУ)	учен
6. ас. Александър Бончев (ФДМ-МУ)	докторант
7. проф. д-мн Елена Дюлгерова (ФДМ-МУ)	пенсионер
Партньорска организация:	
Институт по обща и неорганична химия (ИОНХ), БАН	
Участници:	
8. доц. д-р Диана Рабаджиева	учен
9. ас. д-р Костадинка Сезанова	учен
10. спец.-хим. Радост Илиева	спец. с висше образование
11. спец.-хим. Румяна Гергулова	спец. с висше образование
Партньорска организация:	
Институт органична химия с Център по фитохимия (ИОХЦФ), БАН	
Участници:	
12. проф. д-р Павлета Стоянова Шестакова	учен
13. гл. ас. д-р Явор Митрев - постдокторант	учен

1 Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник като включите и участниците, които са работили по проекта не през целия период за изпълнение на проекта

2 Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), или учен от чужбина (УЧ).